Euroopan parlamentti
2024-2029

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta
Puheenjohtaja

9.4.2025

Johan Van Overtveldt
Puheenjohtaja
Budjettivaliokunta
Bryssel

Asia: Lausunto työttömiksi jääneitä työntekijöitä tukevan Euroopan globalisaatiorahaston varojen käyttöönotosta – EGF/2024/003 BE/Van Hool – Belgia (2025/0061(BUD))

Arvoisa puheenjohtaja

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Valiokunta päätti antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa.

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta käsitteli asiaa kokouksessaan 9. huhtikuuta 2025. Viimeksi mainitussa kokouksessa se päätti esitellä asiasta vastaavalle budjettivaliokunnalle jäljempänä esitetyn lausunnon.

Kunnioittavasti

Li Andersson

LAUSUNTO

A. ottaa huomioon, että Belgia toimitti 29. lokakuuta 2024 hakemuksen työttömiksi jääneitä työntekijöitä tukevan Euroopan globalisaatiorahaston (EGR) varojen ottamiseksi käyttöön asetuksen (EU) 2021/691 (EGR-asetus) 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti yrityksessä Van Hool NV Belgiassa toteutuneiden työpaikkojen menetysten vuoksi NACE Rev. 2:n kaksinumerotasoon 29 (moottoriajoneuvojen, perävaunujen ja puoliperävaunujen valmistus) luokitellulla toimialalla; ottaa huomioon, että Van Hoolin työntekijävähennykset on tehty NUTS 2 -alueella Provincie Antwerpen (BE21);

B. ottaa huomioon, että Belgia jätti hakemuksen käyttäen perustana EGR-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdan toimintakriteeriä, jossa edellytyksenä on vähintään 200:n työttömäksi jääneen työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan työskentelyn loppuminen neljän kuukauden viiteajanjakson aikana (tässä tapauksessa viiteajanjakso alkoi 8. huhtikuuta 2024 ja päättyi 8. elokuuta 2024) jäsenvaltiossa sijaitsevassa yrityksessä, mukaan luettuina työntekijät, jotka vähennetään yrityksen toimittajien tai jatkojalostajien palveluksesta; ottaa huomioon, että arvioituaan hakemuksen komissio on tullut EGR-asetuksen kaikkien sovellettavien säännösten mukaisesti siihen tulokseen, että edellytykset rahoitustuen saamiseksi EGR:stä täyttyvät;

C. ottaa huomioon, että hakemus koskee 2 411:tä työttömäksi jäänyttä työntekijää (tukeen oikeutettua edunsaajaa), joiden työskentely on loppunut edellä mainituilla talouden aloilla;

D. ottaa huomioon, että komissio hyväksyi 26. maaliskuuta 2025 ehdotuksen päätökseksi EGR:n varojen käyttöönotosta Belgian hyväksi, jotta voidaan tukea 2 397:n kohteena olevan edunsaajan paluuta työmarkkinoille;

E. ottaa huomioon, että Van Hoolin työntekijävähennykset liittyvät useisiin tekijöihin, esimerkkeinä covid-19-pandemian vaikutus linja-autojen kysyntään ja Ukrainan sodan vaikutus kustannusrakenteeseen; ottaa huomioon, että vuosina 2012–2019 Van Hoolin keskimääräinen myynti Euroopassa oli 427 yksikköä vuodessa, mutta myynti väheni 287 yksikköön vuonna 2020 ja edelleen 128 yksikköön vuonna 2021; ottaa huomioon, että näin ollen voitot laskivat jyrkästi ja että inflaation kiihtyminen ja toimitusketjujen häiriintyminen lisäsivät entisestään yrityksen marginaaleihin kohdistuvia paineita; ottaa huomioon, että myynti elpyi vuosina 2022 ja 2023 mutta pysyi lähellä vuoden 2020 tasoa tai sen alapuolella; ottaa huomioon, että pandemiaa edeltäneisiin myyntimääriin ei päästy enää koskaan ja että Mechelenin kauppatuomioistuin asetti Van Hoolin konkurssiin 8. huhtikuuta 2024; ottaa huomioon, että tämän seurauksena vähennettiin 2 411 työntekijää;

F. ottaa huomioon, että Belgian yrittäjien keskusliiton (VBO) mukaan Belgian teollisuuden tilanne on tällä hetkellä huono; ottaa huomioon, että vuoden 2024 alkupuoliskolla teollisuuden alalla menetettiin yli 5 000 työpaikkaa esimerkiksi Decathlonin, Pfizerin, Barry Callebautin, Audin ja Sappin rakenneuudistusten ja konkurssien vuoksi;

G. ottaa huomioon, että suurin osa Van Hoolin entisistä työntekijöistä asuu Lierissä (Mechelenin piirikunta Antwerpenin alueella) ja sitä ympäröivissä kunnissa; ottaa

huomioon, että teollisuudella on perinteisesti ollut merkittävä asema Lierissä, minkä vuoksi teollisuuden taantuminen vaikuttaa merkittävästi Lierin työmarkkinoihin; ottaa huomioon, että vuonna 2020 yli 25 prosenttia Lierin työpaikoista liittyi teollisuuteen; ottaa huomioon, että kolme vuotta myöhemmin, vuonna 2023, tämä prosenttiosuus oli supistunut yli kolme prosenttiyksikköä; ottaa huomioon, että yrityksen sulkeminen on aiheuttanut merkittäviä häiriöitä paikallisilla työmarkkinoilla, sillä Flanderin työvoimapalvelun (VDAB) mukaan huhtikuussa 2024, jolloin Van Hool hakeutui konkurssiin, työttömyys kasvoi Berlaarissa 32 prosenttia, Heist-op-den-Bergissä 23 prosenttia, Nijlenissä 17 prosenttia ja Lierissä 14 prosenttia ja että tämän seurauksena joka kymmenes Lierin ja Berlaarin työikäisestä asukkaasta oli jäänyt työttömäksi;

H. ottaa huomioon, että Belgia on ilmoittanut, että yksilöllisten palvelujen koordinoitu paketti on laadittu yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa EGR-asetuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaisesti; ottaa huomioon, että ammattiliitot ja työnantajajärjestöt osallistuvat VDAB:n toimintaan kaikilla tasoilla;

I. ottaa huomioon, että EGR ei saa ylittää 30 miljoonan euron vuotuista enimmäismäärää (vuoden 2018 hintoina), kuten vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta 17. joulukuuta 2020 annetun neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093 8 artiklassa säädetään;

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta pyytää näin ollen asiasta vastaavaa budjettivaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. muistuttaa, että EGR:n tavoitteena on osoittaa solidaarisuutta edunsaajille ja tarjota heille tukea; toteaa, että EGR:n rahoitustuki olisi keskitettävä ensisijaisesti aktiivisiin työvoimapoliittisiin toimenpiteisiin ja yksilöllisiin palveluihin, joilla pyritään integroimaan edunsaajat nopeasti takaisin ihmisarvoisiin ja kestäviin työpaikkoihin joko entisellä toimialalla tai sen ulkopuolella; korostaa, että on tärkeää valmistella työntekijöitä kipeästi tarvittavaan Euroopan talouden ja yhteiskunnan vihreään ja digitaaliseen siirtymään ja tukea heitä tässä; muistuttaa tässä yhteydessä, että unionilla on tärkeä rooli oikeudenmukaisen siirtymän edellyttämien pätevyyksien rahoittamisessa, myös EGR:n kautta, Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti;

2. on yhtä mieltä komission kanssa siitä, että EGR-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät ja että Belgia on oikeutettu saamaan kyseisen asetuksen mukaista rahoitustukea 7 999 015 euroa eli 85 prosenttia 9 410 607 euron kokonaiskustannuksista, joista yksilöllisten palvelujen osuus on 9 034 607 euroa ja valmistelu-, hallinnointi-, tiedotus-, mainonta-, valvonta- ja raportointitoimien osuus 376 000 euroa;

3. panee merkille, että Belgia on toimittanut kaikki tarvittavat vakuutukset siitä, että kansallisessa ja EU:n lainsäädännössä säädettyjä joukkovähentämisiin liittyviä vaatimuksia on noudatettu ja että suunniteltuihin toimiin osallistumisen ja täytäntöönpanon osalta noudatetaan yhdenvertaisen kohtelun ja syrjimättömyyden periaatteita;

4. toteaa, että matalan osaamistason työntekijöillä ja ikääntyneillä työntekijöillä on paljon vähemmän mahdollisuuksia palata alueen työmarkkinoille ja että Van Hoolin työntekijävähennykset kohdistuivat eniten näihin muita heikommassa asemassa oleviin ryhmiin; palauttaa mieliin vähennettyjen työntekijöiden profiilin, sillä joka kolmas irtisanottu työntekijä on yli 50-vuotias ja kahdeksalla kymmenestä on enintään toisen asteen koulutus ja vanhentuneet taidot, ja katsoo, että avoimien työpaikkojen laskusuuntauksen ja niiden maantieteellisen jakautumisen huomioon ottaen työntekijät tarvitsevat räätälöityä lisätukea, jossa keskitytään täydennys- ja uudelleenkoulutukseen, jotta voidaan parantaa työntekijöiden mahdollisuuksia palata työhön;

5. painottaa Belgian vahvistaneen, että EGR:stä tuettaviin toimiin ei saada rahoitustukea muista unionin rahoitusvälineistä;

6. toteaa, että työntekijöille tarjottavat yksilölliset palvelut koostuvat seuraavista toimenpiteistä: a) a) sosiaalitoimista vastaava neuvonantaja ja työntekijöiden rekisteröinti, b) uudelleensijoituspalvelut (muiden muassa hallinnollinen ja psykologinen tuki, henkilökohtaiset arviointitilaisuudet, digitaalisten taitojen arviointi, työnhakuneuvonta tai avustaminen itsenäisen ammatinharjoittamisen aloittamisessa ja työsopimuksista neuvottelemista koskeva neuvonta), c) työnhaun tuki ja työnvälitys, d) ammatinvalinnanohjaus, e) koulutus, uudelleenkoulutus ja ammatillinen koulutus sekä f) työpaikalla annettava koulutus; korostaa, että kohteena olevien edunsaajien iän ja koulutusprofiilin vuoksi näiden ryhmien erityistarpeet olisi otettava huomioon yksilöllisiä palveluja tarjottaessa;

7. korostaa erityisesti EGR-asetuksen 7 artiklan 2 kohdan merkitystä, sillä siinä edellytetään, että koordinoidussa paketissa ennakoidaan tulevia työmarkkinanäkymiä ja tarvittavia taitoja, jotka sopivat yhteen resurssitehokkaaseen ja kestävään talouteen siirtymisen kanssa ja joissa keskitytään erityisesti digiteollisella aikakaudella tarvittavien taitojen jakamiseen; panee tyytyväisenä merkille, että toimenpidepaketin tieto- ja viestintätekniikan koulutuksen ja uudelleensijoituspalvelujen yhteydessä annettava lisätuki sisältää tällaisia taitoja, erityisesti digitaalisten taitojen arvioinnin ja peruskoulutuksen, jonka yhteydessä työntekijät voivat lainata kannettavan tietokoneen, saada koulutusta sen käyttöön ja vastauksia tietoteknisiin kysymyksiin;

8. palauttaa mieliin, että EGR-asetuksen 7 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädetään yksilöllisten palvelujen koordinoituun pakettiin sisältyvien erityisten kestoltaan rajoitettujen toimenpiteiden mahdollisuudesta, muun muassa lastenhoitoavustusten maksamisesta, jotta voidaan helpottaa työnhakijoiden osallistumista ehdotettuihin toimiin.